

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 7Ssk/39/2022
Identifikačné číslo spisu: 8021200449
Dátum vydania rozhodnutia: 26. apríla 2023
Meno a priezvisko: Mgr. Michal Novotný
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:8021200449.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom zo sudcov: Michal Novotný (sudca spravodajca) ako predseda senátu a JUDr. Zdenka Reisenauerová a JUDr. Jana Martinčeková ako členky senátu vo veci žalobkyne: H. Š., D.. XX. Z. XXXX, G. XXXX/XX, Z., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia z 23. júna 2021, č. 27945-2/2021-BA, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2 Sa 18/2021-51 z 10. novembra 2021 takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2 Sa 18/2021-51 z 10. novembra 2021 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Žalobkyňa je slovenskou štátnou občiankou, ktorá v marci 2008 odišla do Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska. Tam vykonávala zárobkovú činnosť na rôznych pracovných pozíciách - v poslednom zamestnaní ako „supervisor/waiter“ v období od 8. novembra 2019 do 29. októbra 2020 a predtým ako „assistent manager“ od 10. júna 2014 do 7. novembra 2019. Do Slovenskej republiky sa za posledné štyri roky vrátila jedenkrát na tri dni. Potom, čo pracovný pomer v Spojenom kráľovstve žalobkyňa skončila výpoveďou, vrátila sa v novembri 2020 na Slovensko a od 26. novembra 2020 bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

2. Dňa 16. decembra 2020 žalobkyňa požiadala pobočku žalovanej v Humennom o dávku v nezamestnanosti a v žiadosti uviedla prehľad svojich zamestnaní v Spojenom kráľovstve od roku 2014 až do roku 2020. K žiadosti pripojila vyhlásenie o bydlisku na účely zachovania centra záujmov, podľa ktorého si neuplatnila nárok na dávku v nezamestnanosti v Spojenom kráľovstve. Zároveň vyhlásila, že počas pobytu tam sa s ňou zdržiaval aj manžel, ktorý tam ešte naďalej zostal, a ich spoločné maloleté dieťa narodené v roku 2012. V Slovenskej republike žalobkyňa po celý čas nevykonávala žiadnu nezárobkovú činnosť. V Spojenom kráľovstve bývala v nájme spoločne s manželom a dieťaťom a miesto pobytu menili asi trikrát. Na Slovensku vlastnili byt, ktorý kúpili ešte v roku 2011. Okrem toho žalobkyňa predložila aj formuláre P45 finančnej správy Spojeného kráľovstva

(údaje o zamestnancovi, končiacom pracovný pomer) z rokov 2019 a 2020, v ktorých je ako jej súkromná adresa uvedená adresa v F. (Spojené kráľovstvo). Ďalej pripojila formuláre finančnej správy P60 o zaplatenej dani z príjmov v Spojenom kráľovstve za roky 2015 až 2020, na ktorých je ako jej súkromná adresa stále uvedená tá istá adresa v F..

X. Pobočka v Humennom rozhodnutím z 9. marca 2021, č. 2824/2021-HE-DvN, rozhodla, že žalobkyňa nemá nárok na dávku v nezamestnanosti podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a čl. 61 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (základné nariadenie). Na odôvodnenie zhrnula zistenia, ktoré z vykonaných dôkazov vyplynuli ohľadom dĺžky a trvalosti pobytu, pracovnej situácie, rodinnej situácie, vykonávania nezárobkovej činnosti, bytovej situácie a tiež iných skutočností (daňové povinnosti). Z toho uzavrela, že celková dĺžka pobytu v Spojenom kráľovstve spolu s blízkymi osobami, orientácia na tamojší pracovný trh a plnenie si tamojších daňových povinností svedčí v prospech strediska záujmov v Spojenom kráľovstve. Počas posledného zamestnania tak nemala bydlisko v Slovenskej republike, a tak sa na ňu nevzťahovali čl. 65 ods. 2 a 5 základného nariadenia.

4. Žalovaná preskúmaným rozhodnutím z 23. júna 2021 potvrdila rozhodnutie pobočky. Po zopakovaní podrobnej analýzy kritérií uvedených v čl. 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v platnom znení (vykonávacie nariadenie), dospela k záveru, že žalobkyňa mala počas zamestnania v Spojenom kráľovstve v tomto štáte aj bydlisko. Zodpovedala tomu stálosť a trvalosť prítomnosti v tomto štáte, jeho stabilná pracovná situácia, neexistencia blízkych rodinných väzieb na Slovensku, stabilná bytová situácia v Spojenom kráľovstve a daňová rezidentúra v tomto štáte. Žalovaná odkázala aj na rozhodnutie Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia č. U2, podľa ktorého zanechanie širšej rodiny v niektorom štáte nemôže odôvodňovať zachovanie si bydliska v ňom. Zámer kúpiť si nehnuteľnosti v Slovenskej republike, ani evidovaný trvalý pobyt nepreukazujú zachovanie si bydliska tu a návrat jedenkrát za štyri roky nesvedčí o blízkom vzťahu k Slovensku. Dôvody, prečo sa sem žalobkyňa zo Spojeného kráľovstva vrátila, v zmysle vykonávacieho nariadenia nie sú podstatné. Žalovaná tiež zdôraznila, že možnosť daná v čl. 65 ods. 2 základného nariadenia je výnimkou z pravidla, preto si žalobkyňa mala nárok na dávku uplatniť v Spojenom kráľovstve, a nemôže si vyberať, kde tak urobí.

5. Správny súd tu napadnutým rozsudkom č. k. 2 Sa 18/2021-38 zrušil rozhodnutie žalovanej, ako aj rozhodnutie pobočky podľa § 191 ods. 1 písm. c), d) a e) Správneho súdneho poriadku. Súhlasil s názorom, že pri určení bydliska sa má postupovať podľa čl. 11 vykonávacieho nariadenia, vytkol však žalovanej, že riadne nezistila skutkový stav a svoje zistenia nesprávne právne vyhodnotila. Žalovaná mala prihliadať na úmysel žalobkyne, ako vyplýval z ňou predložených listinných dôkazov. Kúpa bytu, lekárske a študijné potreby syna žalobkyne, platenie poisťného a sporenia, návštevy za rodinou svedčili podľa súdu v prospech zachovania jej bydliska v Slovenskej republike. Ďalším dôkazom bolo jej trvalé bydlisko, čo mala žalovaná takisto vyhodnotiť v kontexte čl. 11 vykonávacieho nariadenia, najmä keď sa o bydlisku žalobkyne nedohodla s inštitúciou Spojeného kráľovstva. Vyhlásenie o bydlisku považoval správny súd za veľmi strohé a nedostatočné pre posúdenie týchto otázok. Správny súd považoval pobyt žalobkyne v Spojenom kráľovstve za dočasný, spojený s obdobím pracovnej činnosti. Žalovanej uložil, aby sa v ďalšom konaní zaoberala úmyslom žalobkyne s ohľadom na dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu (nedostatok pracovných príležitostí).

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

6. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalovaná domáha zrušenia tohto rozsudku a vrátenia veci na ďalšie konanie. Vyjadrila názor, že vo svojom rozhodnutí sa riadne zaoberala výkladom čl. 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia a čl. 11 vykonávacieho nariadenia. Nesúhlasila s jednotlivými výhradami správneho súdu, keď napr. frekvenciu návštev udala sama žalobkyňa a návšteva jedenkrát za štyri roky nesvedčí o zachovaní si úzkeho vzťahu; účelnosť, hospodárnosť a ekonomické odôvodnenie návštev nie je vôbec možné vyhodnotiť. Žalovaná sa zaoberala aj dôvodmi uvedenými v rozhodnutí Správnej komisie U2, no pracovná história žalobkyne svedčila o stabilnej orientácii na britský pracovný trh. Úmysel žalobkyne v zmysle čl. 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia nebolo potrebné zisťovať, pretože pri aplikácii kritérií v čl. 11 ods. 1 nevznikli pochybnosti. Podľa žalovanej nie sú podstatné pohnútky, ktoré žalobkyňu viedli k hľadaniu práce v Spojenom kráľovstve.

Preskúmané rozhodnutia sú dostatočne jasne odôvodnené, lebo žalovaná sa podrobne vyrovnala s každým kritériom v zmysle čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, na základe týchto kritérií nie je sporné, že nároky žalobkyne sa mali posudzovať podľa britského práva. Žalovaná nesúhlasila s názorom, že riadne nezistila skutkový stav, keďže vyšla z predložených potvrdení britských inštitúcií a údajov žalobkyne, ktoré preukázali, že jej bydlisko bolo v Spojenom kráľovstve. Iné dôkazy by neboli spôsobilé viesť k inému záveru. Žalovaná zopakovala, že dôvody odchodu do zahraničia, ani účel pobytu tam nie sú rozhodujúce pre posúdenie bydliska dotknutej osoby, a takéto subjektívne dôvody nemôžu prevážiť objektívne skutočnosti. Uznanie, že žalobkyňa mala počas práce v Spojenom kráľovstve bydlisko na Slovensku, by nebolo korektné voči osobám pracujúcim na Slovensku. Žalovaná zdôraznila, že v danej veci neexistoval rozdiel v stanovisku slovenskej a britskej inštitúcie, zároveň však nie je potrebné v každej veci zisťovať stanovisko cudzej inštitúcie. Jednotlivé okolnosti, na ktoré poukazoval správny súd (návraty žalobkyne za rodinou, zabezpečenie bývania v Slovenskej republike, lekárske a študijné potreby syna), podľa žalovanej nemali vplyv na záver, že bydlisko žalobkyne bolo v Spojenom kráľovstve. Podľa žalovanej právo Európskej únie nevyžaduje, aby žalobkyňa mala bezpodmienečne nárok na dávku v nezamestnanosti v niektorom členskom štáte. Záverom žalovaná odkázala na početnú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a iných správnych súdov.

7. Žalobkyňa sa stotožnila s rozsudkom správneho súdu.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

8. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) v medziach uplatnených kasačných bodov (§ 453 ods. 2 SSP).

9. V prerokúvanej veci správny súd zrušil rozhodnutie žalovanej, ako aj rozhodnutie pobočky z troch dôvodov - podľa § 191 ods. 1 písm. c), d) a e) SSP. Už na tomto mieste treba poznamenať, že napadnutý rozsudok spája tieto tri zrušovacie dôvody v odseku 59, ich konkrétne naplnenie sa v ňom však zisťuje pomerne ťažko. Navyše sa tieto tri dôvody vo svojom obsahovom vymedzení v podstate vylučujú - ak správny súd považoval rozhodnutie žalovanej za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, potom nie je úplne zrejmé, ako mohol zistiť správnosť či nesprávnosť skutkových zistení a právneho záveru. Samotné vysvetlenie zrušovacích dôvodov je mimoriadne obsiahnuté (v podstate odseky 30 až 62 rozsudku), čo vo výsledku sťažuje orientáciu v úvahách správneho súdu. Záväzné pokyny pre ďalší postup žalovanej sú obsiahnuté v odseku 63 napadnutého rozsudku a žalovaná má podľa nich postupovať tak, „aby bol dôsledne zistený skutkový stav hlavne s dôrazom na posúdenie preukázania väzieb bydliska žalobkyne“, pričom sa má zamerať najmä na posúdenie úmyslu žalobkyne, ktoré ju viedli k presťahovaniu. Žalovaná však vo výsledku správne namieta, že takáto požiadavka správneho súdu nezodpovedá čl. 11 vykonávacieho nariadenia.

10. V prerokúvanej veci nebolo sporné, že žalobkyňa nezískala pred podaním žiadosti o dávku v nezamestnanosti obdobie poistenia uvedené v § 104 zákona č. 461/2003 Z. z. podľa slovenských právnych predpisov, a tak išlo o to, či na tento účel možno započítať doby získané podľa iných právnych predpisov. Žalobkyňa bola pred rokom 2020 zamestnaná a sociálne poistená v Spojenom kráľovstve, takže podliehala podľa čl. 2 základného nariadenia koordinačným pravidlám tohto nariadenia, a na tom sa nič nezmenilo ani vystúpením Spojeného kráľovstva z Európskej únie (porov. čl. 32 ods. 1 Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu). Podľa čl. 11 ods. 3 písm. a) základného nariadenia má cezhraničný pracovník zásadne nárok na dávku v nezamestnanosti podľa právnych predpisov toho štátu, v ktorom bol naposledy zamestnaný. Zmyslom tohto pravidla je jednak brániť diskriminácii cezhraničných pracovníkov (porov. čl. 4 a odôvodnenie 17 preambuly základného nariadenia), jednak zabezpečiť, že každý členský štát znáša zásadne náklady na dávky v nezamestnanosti len takej oprávnenej osoby, ktorá do jeho systému sociálneho zabezpečenia prispievala. Ustanovenia čl. 65 ods. 2 prvá veta a čl. 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia upravujú výnimku pre pracovníkov, ktorí si počas poslednej činnosti zamestnanca v inom členskom štáte zachovali svoje bydlisko v pôvodnom členskom štáte a buď tam zostávajú bývať naďalej, alebo sa tam po skončení činnosti zamestnanca vrátia. Podľa tohto článku by tak žalobkyňa mohol vzniknúť nárok na dávku v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov, ako keby sa na ňu tieto

právne predpisy vzťahovali počas jeho poslednej činnosti zamestnanca v Spojenom kráľovstve, len ak si počas tohto obdobia na území Slovenskej republiky zachoval bydlisko.

11. Pojem bydlisko na účely základného nariadenia (a teda aj na účely čl. 65 ods. 2) definuje čl. 1 písm. j) základného nariadenia, podľa ktorého bydlisko znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva. Tento pojem má v práve Únie svoj autonómny obsah (porov. rozsudok Súdneho dvora z 25. februára 1999 vo veci C-90/97, Robin Swaddling v. Adjudication Officer, ods. 28), takže ho nemožno stotožňovať s trvalým pobytom alebo prechodným pobytom podľa zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky. Súdny dvor už vo svojej judikatúre vyslovil záver, že ak pracovník má stabilné zamestnanie v určitom členskom štáte, tak sa predpokladá, že tam má aj bydlisko, no táto domnienka je vyvrátiteľná (rozsudok z 8. júla 1992 vo veci C-102/91, Koch, ods. 22). Bližší spôsob určenia bydliska upravuje čl. 11 vykonávacieho nariadenia, ktorý kodifikuje kritériá vypracované judikatúrou Súdneho dvora, ktoré možno zohľadniť pri určovaní uvedeného centra záujmov (porov. napríklad rozsudok Súdneho dvora z 11. septembra 2014 vo veci C-394/13, B., ods. 34).

12. Ustanovenie čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia obsahuje demonštratívny výpočet kritérií určenia bydliska, pričom žiadne kritérium nemá prednosť pred ostatnými. Kritériami na určenie centra záujmov podľa vykonávacieho nariadenia sú najmä: dĺžka a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov a situácia dotknutej osoby (vrátane povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy; jej rodinného stavu a rodinných väzieb; vykonávanie akejkoľvek nezárobkovej činnosti; v prípade študentov zdroja ich príjmov; jej bytovej situácie, najmä toho či je stabilná; členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely). Bydlisko určitej osoby sa tak v prvom rade určuje na základe objektívnych kritérií vymedzených v citovanom ustanovení. Až podľa čl. 11 ods. 2 cit. nariadenia platí, že ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu. Úmysel dotknutej osoby je tak len subsidiárnym spôsobom určenia jej bydliska, ak kritériá podľa odseku 1 nevedú k jeho jednoznačnému ustáleniu. Okrem toho z citovaného ustanovenia tiež vyplýva, že úmysel osoby sa posudzuje na základe objektívnych skutočností a okolností, a preto nestačí len jej tvrdenie, že mala úmysel za miesto svojho bydliska považovať Slovenskú republiku.

13. Kasačný súd sa tak nestotožňuje s názorom správneho súdu, že pri určovaní bydliska žalobkyne je potrebné skúmať jej úmysel a dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu. Tieto okolnosti by totiž prichádzali do úvahy podľa čl. 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia len za predpokladu, že by kritériá uvedené v čl. 11 ods. 1 nevedli k jednoznačnému ustáleniu bydliska. Kritériám vymedzeným v čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia zasa vôbec nezodpovedá zisťovanie, z akej časti Slovenska žalobkyňa pochádza, či sa chcela alebo nechcela odlúčiť od rodiny, prípadne či došlo alebo nedošlo k pretrhnutiu väzieb s územím Slovenska. Len sama okolnosť, že osoba chce vidieť svoje bydlisko v určitom štáte, nemôže prevážiť nad objektívnymi kritériami vymedzenými v citovanom ustanovení. Tým samozrejme nie je vylúčené, že osoba, ktorá má podľa týchto kritérií bydlisko v určitom štáte, môže subjektívne pociťovať hlbší a bližší vzťah k štátu, v ktorom sa narodila, vyrástla, v ktorom sa hovorí jej známym jazykom či ktorého kultúra jej je bližšia. To však môže mať pre určenie jej bydliska na účely základného nariadenia význam len v tom rozsahu, v akom je to možné zohľadniť podľa citovaného čl. 11 vykonávacieho nariadenia.

14. V prerokúvanej veci sa kasačný súd stotožňuje s názorom žalovanej, že zistený skutkový poskytuje dostatočnú oporu pre záver o bydlisku žalobkyne v Spojenom kráľovstve už na základe čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia.

a) Žalobkyňa odišla do Spojeného kráľovstva v marci 2008. Celkovo tam bývala viac ako desať rokov, na Slovensko sa podľa vlastného udania vrátila v posledných štyroch rokoch raz na tri dni (!). V Spojenom kráľovstve sa tak zdržiavala v dlhodobých a ucelených niekoľkoročných obdobiach. Celková dĺžka a trvalosť prítomnosti žalobkyne na území Spojeného kráľovstva v porovnaní so Slovenskom tak vedie skôr k záveru, že miestom jej bydliska bolo Spojené kráľovstvo.

b) Žalobkyňa tam zároveň pracovala na dobu neurčitú, pričom posledné dve zamestnania trvali od roku 2014 do roku 2019 a potom od roku 2019 do roku 2020; v tomto čase nehľadala pracovné príležitosti na Slovensku. Práca, ktorú vykonávala žalobkyňa, nespočívala vo vysielaní na rôzne

miesta v rôznych štátoch a zvyčajne sa vykonávala na mieste, kde žalobkyňa pracovala (časníčka/supervízorka, resp. zástupkyňa manažéra). Charakter práce a trvalosť a dĺžka pracovného pomeru žalobkyne v Spojenom kráľovstve tak takisto vedie k záveru, že centrum jej záujmov sa nachádzalo tam.

c) Pokiaľ ide o rodinnú situáciu, žalobkyňa bola v Spojenom kráľovstve so svojím manželom a dieťaťom, narodeným v roku 2012, teda s osobami, s ktorými má spolu žiť a starať sa o ne (porov. § 18 a 28 Zákona o rodine). Posledných osem rokov pobytu tak rodina, ku ktorej mala žalobkyňa najbližšie väzby, bola s ňou v Spojenom kráľovstve. Kritérium rodinnej situácie sa spravidla týka len tzv. úzkej rodiny, t. j. rodinných príslušníkov v zmysle čl. 1 písm. i) bodu 2 základného nariadenia, ktorými sú manžel alebo manželka, neplnoleté deti a nezaopatrené dospelé deti. Rozširovanie rodinných väzieb, ktoré by mali byť rozhodné pre zachovanie si bydliska v pôvodnom členskom štáte, aj na širšiu rodinu by totiž viedlo k rozširovaniu oblasti uplatnenia čl. 65 základného nariadenia, čo v zásade nie je prijateľné (porov. v tomto zmysle aj odôvodnenie 9 preambuly rozhodnutia Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia U2, na ktoré poukazovala aj žalovaná). V dôsledku toho aj rodinná situácia žalobkyne svedčí viac v prospech toho, že centrum jej záujmov sa nachádzalo tam.

d) K nezárobkovej činnosti žalobkyňa najskôr vo vyhlásení neuviedla nič. Až neskôr v odvolaní doplnila, že v Spojenom kráľovstve bola aktívna v rodičovskej organizácii pri škole, ktorú navštevoval jej syn. To podľa kasačného súdu svedčí o tom, že žalobkyňa mala určitú snahu začleniť sa do miestnej komunity aj inak než len pracovne. V dôsledku toho aj toto kritérium svedčí viac v prospech záveru, že centrum jej záujmov sa nachádzalo v Spojenom kráľovstve.

e) Bytová situácia žalobkyne v Spojenom kráľovstve bola takisto stabilná. Predovšetkým pod stabilitou nemožno rozumieť len vlastníctvo nehnuteľnosti, v dôsledku čoho pre určenie bydliska nie je určujúce, či osoba býva v nehnuteľnosti, ktorú vlastní alebo má v nájme. Žalobkyňa síce uvádzala, že v priebehu svojho pobytu od roku 2008 do roku 2020 trikrát zmenila ubytovanie, avšak minimálne od roku 2015 bývala na tej istej adrese v F.. Túto adresu si totiž uvádzala aj ako adresu pre kontakt s britskými orgánmi. Zhodnotením bytovej situácie žalobkyne v posudzovanom období tak možno konštatovať, že svedčí v prospech jej bydliska v Spojenom kráľovstve.

f) Daňové povinnosti si žalobkyňa plnila v Spojenom kráľovstve, čo vyplýva z predloženého formulára britskej finančnej správy P60. Aj to svedčí v prospech jej bydliska tam, nie v Slovenskej republike.

15. Ďalšie skutočnosti, na ktoré žalobkyňa počas konania poukazovala ako na dôkaz svojho bydliska na Slovensku, nemajú z hľadiska čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia význam. Otázka, či žalobkyňa mala alebo nemala bydlisko v Spojenom kráľovstve, nijako nespochybňuje jej „patriotizmus“. Ten je však výrazom citového či sentimentálneho vzťahu k určitému štátu, resp. stotožnenie sa s jeho národom či etnikom. Ako už bolo uvedené, stredisko životných záujmov je prejavom objektívnych faktických okolností, a preto ani patriotizmus nevylučuje bydlisko v inom štáte. Rovnako už bolo vysvetlené, že pojem bydliska podľa čl. 1 písm. j) základného nariadenia nemožno stotožňovať ani s trvalým alebo prechodným pobytom podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. Preto ani hlásený trvalý pobyt nie je na účely čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia podstatný. Vlastníctvo nehnuteľnosti (resp. vo všeobecnosti akéhokoľvek majetku) nemôžu same osebe svedčiť o zachovaní bydliska v určitom štáte, pretože právo Európskej únie v zásade dovoľuje takýmto spôsobom nadobúdať majetok v ktoromkoľvek štáte a nie je ani neobvyklé, že občania s bydliskom v jednom štáte udržiavajú napr. prázdninové či víkendové sídla v inom štáte. Ustanovenie čl. 11 ods. 1 vykonávacieho zariadenia umožňuje zohľadniť konkrétny spôsob využívania tohto majetku, napríklad pri posúdení bytovej situácie. Doklady o platbe rôznych nákladov spojených s nehnuteľnosťou nemajú význam pre určenie bydliska, pretože ide o bežné náklady spojené s vlastníctvom akéhokoľvek majetku, nech sa nachádza kdekoľvek. Úver, sporenie, poistenie alebo bežný účet v Slovenskej republike nemajú so strediskom záujmov a bydliskom žiaden súvis už preto, že slobodný pohyb služieb a kapitálu medzi členskými štátmi, ktorý umožňuje využívať tieto služby kdekoľvek v Európskej únii, je jednou zo základných slobôd spoločného trhu Európskej únie. To v zásade platí aj pre využívanie služieb lekárov a iných zdravotníckych služieb pre žalobkyňu či jej dieťa. To, či na východnom Slovensku bol v roku 2008 nedostatok pracovných príležitostí, môže síce vysvetľovať, prečo žalobkyňa odišla zarábať do cudziny, nevylučuje však, že si tam na čas zamestnania premiestnila stredisko svojich záujmov. Konečne, okolnosť, že od určitého času sa

žalobkyňa začala pripravovať na návrat na Slovensko a v tejto súvislosti hľadala napr. školu pre svojho syna, neznamená, že dovedy nemala bydlisko inde.

16. Na záver kasačný súd dodáva, že ak sa osoba rozhodne, že odíde z krajiny svojho pôvodu napríklad kvôli vykonávaniu zárobkovej činnosti v inom štáte, nemožno premiestnenie bydliska (strediska životných záujmov) na účely čl. 1 písm. j) základného nariadenia stotožňovať s akousi „trvalou emigráciou“ tejto osoby do tohto štátu. Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa odstránili bariéry slobodnému pohybu ľudí a slovenskí občania majú právo sa pohybovať, pracovať a žiť na území iných členských štátov, čo nevyhnutne vedie (hoci aj k dočasnému) premiestňovaniu bydliska. Nemožno tak súhlasiť s pomerne expresívne ladenými výčitkami žalobkyne, že žalovaná jej rozhodovaním spochybňuje jej rodinné zázemie, patriotizmus či príslušnosť k Slovenskej republike. Nepripiznanie nároku na dávku v nezamestnanosti automaticky žalobkyňu ani nestavia mimo systém sociálneho zabezpečenia Slovenska alebo Spojeného kráľovstva. Zmyslom ochrany pred tým, aby sa osoba ocitla mimo určitého systému sociálneho zabezpečenia, totiž nie je zabezpečiť, aby táto osoba v každom jednom okamihu mala nárok na určitú dávku. Zmyslom je, aby sa na ňu v každom okamihu vzťahovali právne predpisy niektorého členského štátu, podľa ktorých (so zohľadnením zamestnaní a dôb získaných v ostatných členských štátoch) tento nárok môže uplatniť. Nie je však vylúčené, že jej nárok podľa použiteľných právnych predpisov členského štátu nevznikne, lebo nespĺní určitú podmienku podľa nich, a naopak, právne predpisy, podľa ktorých by jej taký nárok mohol vzniknúť, sa na ňu nebudú vzťahovať.

17. Podľa názoru kasačného súdu žalovaná v preskúmanom rozhodnutí vyhodnotila všetky také skutočnosti, ktoré sú relevantné pre určenie bydliska žalobkyne v rokoch 2015 až 2020 z hľadiska čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Rovnako vyhodnotila všetky ďalšie skutočnosti, ktoré v konaní vyšli najavo, a dospela k záveru, že na určenie bydliska nie sú podstatné. Preskúmané rozhodnutie spolu s rozhodnutím pobočky podľa názoru kasačného súdu vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu (§ 195 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.) a je z neho zrejmé, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená žalovaná pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala (porov. § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z.). Len pre úplnosť kasačný súd dodáva, že sama žalobkyňa mala podľa § 196 ods. 6 cit. zák. navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Pri podaní žiadosti pritom uviedol, že predložil všetky doklady, ktoré sú mu známe a ktorými disponuje, na preukázanie zachovania centra záujmov. Žalobkyňa tak mala možnosť prispieť k tomu, aby žalovaná zistila všetky skutočnosti, ktoré sama žalobkyňa považuje za rozhodné.

IV.

Záver

18. Správny súd tak nepostupoval správne, keď dospel k právnemu záveru, že preskúmané rozhodnutie trpí nedostatkami podľa § 191 ods. 1 písm. c), d) a e) SSP, a preto jeho rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. g) SSP]. Kasačná sťažnosť je tak v tomto sťažnostnom bode dôvodná, v dôsledku čoho kasačný súd podľa § 462 ods. 1 SSP napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil správny súd na ďalšie konanie.

19. Trovy konania o tejto kasačnej sťažnosti sú súčasťou trov konania, o ktorých podľa § 467 ods. 3 SSP rozhodne správny súd v novom rozhodnutí vo veci samej.

20. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

